

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De prelijs iude machabei. ca. ij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

tudine omnia relinquens. Multique cum filiis et vxoribus ad solitudines confugerunt: malitiosos herbis utique inquinari. Quos iudices regis prius verbis flectere conabant ut eligerent quod essent ne eis tanquam hostibus viderentur. Qui noluerunt eos audire. Tunc emissarii regis aggressi sunt eos in diebus sabbatorum quibus nefas erat eis arma mouere: et percusserunt quosdam. Alios in speluncis globis fumiferis suffocantes. Et perierunt ex eis tria milia: alij habent solum mille. Plures autem liberati adiuuati sunt mathathie: et eum iudicem sibi statuerunt. Qui docuit eos pugnare in sabbatis diebus. Si super hoc legem seruabitis: eritis hostes legis: dantes causam ut pereat populus dei: et lex eius populo peribit. Et exinde dicit iosephus permanet nobis consuetudo pugnandi etiam tali die bella surgunt. Colligensque mathathias armatos: aras deposuit idolorum: et imolantes quos potuit interemit. pueros non circumcisos iussit circumcidere. Et anno vno hunc gessit magistratum. Cuius grauius egrotaret: conuocans filios ait. Ego decreta proficiscor via comedo vobis patrias leges ut per eis grata mente moriamini. Nam corpora mortalia sunt. scilicet homo monimenta immortalitatis ordine consequitur. Concordiam habete et simonem propter sapientiam in consilijs habete patrem. Iuda quoque propter fortitudinem ducem in armis. Et mortuus est mathathias et sepultus in modum. Et planxit eum israel planctu magno. Et surrexit pro eo iudas machabeus filius eius: et factus est quasi leo defendens israel clypeo suo.

De filiis iude machabeus Caplm. II

Inc apolloni

Iudas dux samarie in parte magna egressus est in iudam. Iudas autem occurrit ei et percussit eum: multosque cum eo: et reliqui fugerunt. Tulitque spolia multa ad gladium apollonij: et pugnans in eo omnibus diebus vite sue. Sciron autem dux inferioris syrie audiens iudam roboratum tulit sub se positos et iudeos transgressores et castrametatus est in bethsura. Et occurrit ei iudas et videns suos propter paucitatem et seorsum desides hortabatur eos: non in multitudine sed in pietate confidere. Et consiliens cum syris duce eorum in terrefacto persequeretur fugientes in descensu montis bethoron usque in campum. Et ceciderunt ex eis, decem milia. Iosephus dicit, viginti milia

illa. Reliqui fugerunt ad martina loca phylisium: et cecidit timor inde super gentes. Audiens hoc antiochus congregauit omnes provincias virtute: et multos ab insulis mercede conduxit. Licetque militibus stipendia distribuere vidit thesauros deficere. Non enim ei omnia tributa reddebant propter seditiones gentium: et deliberauit ire in persidem et accipere tributa regionum. Et reliquit listam de genere regali super negocia regni: ab eufrate usque ad fines asie inferioris: et nutrit antiochum filium eius donec rediret. Et tradidit ei medietatem exercitus et elephantes: precipiens ut vastaret iudeam et euerteter hierusalem: et gentem iudeorum extirparet. Ipse vero abiit in persidem egressus ab emath: quam reparans antiochia nominauit: et perambulauit superiores regiones. Lysias quoque elegit probolomem nicanorem gorgias: viros potentes ex amicis regis. Et misit cum eis, et milia pedum: et septem milia equitum ut venirent in terram iuda: et applicuerunt in emaus in loco campestris. Et superuenerunt syris eis ad auxilium: et multi transfuge iudeorum: et negociatores quidam sperantes se iudeorum emere captiuos. Iudas vero cum exercitu venit in masphat et hortabat suos spes ponere in deum dimittentes finem legem nouiter vtoratus: et quod possessiones pauloante adquisierant. Et assumpsit gorgias quinque milia viros: et tria milia equites electos: ubi alij habent unum mille equitum: et egressi sunt circa solis occasum ut prociere irruerent super iudam. Quod presens iudas statuit et ipse castra hostium latenter inuadere: et focos plurimos in castris derelinquens prouenit ad campestris emaus. Gorgias vero neminem in castris iudeorum inueniens arboribus trans eos fugisse in montes querebat eos in montibus. Diluculo apparuit hostibus in castris iudas cum tribus milibus plus vel minus: et cumque propter paucitatem. Cuius inopinatos hostes inuaderet multos occidit: reliquos percussit usque ad gesseron: et campos idumeorum et azoti: et ceciderunt ex eis tria milia. Iudas vero dicebat suis propter contumaciam dum ad huc pugna contra gorgiam superesset. Videntes autem qui cum gorgia erant castra suorum in certamina sumus alioque hoc eis indicabat scietesque suos in fugam verfos: et ipsi terga dederunt. Iudas vero post plenitudinem victoriae tulit spolia multa hostium: ad propria remeas et laudans deum. Et aduerserunt inde plures: et fuerunt cum eo

Rachabeorū. I.

circiter decē milia viroz. Sequenti ſo anno
gregauit liſias exercitū. et milia viroz. et v
milia equitū. et venerūt in iudeā. Et occur
rit illis iudas in bethoroth cū decē milibz. et
ſtatim percussores pſternens gressus ē cum
eis. Et ceciderūt d' exercitu liſie qnqz milia vi
roz. Et attendens liſias iudeoz audaciā. et
timens eoz deſperationē. niſi eis viuere cuz
liberati licuiſſet redijt antiochiaz: preſidia
cōgregans peregrinoz. vt cū maiori appa
tu rediret in iudeam.

De purificatione tēpli. Caplm. III.

Utriusque igitur vi

et cū antiochi ducibus pſuaſit iudas
pplō. vt aſcēderet hieroſolymaz
templūqz mūdarent. Et inuenientes templū
deſertū. et i eo fructes pullulaſſe. planterūt
planem magno. Et elegit iudas milites q' ex
pugnaret eos. qui arcēs pſidij cuſtodiebāt
dum ipe templū a ſeditate purgaret. Qd' diſſi
genter emundās intro
ducti vāſa noua cande
labū et menſam. araz
quoz ex auro factam
Et poſuit vela i ingreſ
ſu. et ianuās reſtaura
uit. et deponēs altare
quod ſtatueraſt antioch' de lapidibz nouis
aliud edificauit. et encenſatū ē templū. xxv.
die decēbris. Que de
dicatio ſteris in poſtez
alijs duabus habitis
diſſuaduit. De hac
dicatū eſt in euangelio.

Et eadē die q' deſ
tructū fuit templū
eadē die reuolūtis
tribus annis reedi
ficatū eſt.

Una ſalomoni i e
dificatio tēpli. ſecū
da necnie i reediſſi
catione.

Facta ſunt encenſa in
hieroſolymis. et hyems erat. Et obruleſt ho
locuſta in nouo altari. et adoleuerunt incen
ſum d' veteris altaris calculis igne cōcepto
Et accenderunt luminaria multa. et d'ſcerūt
feſtum luminum. vel propter multitudinez
luminarium. vt quia tūc illuminauerat eos
deus ſedentes in tenebris. Et ſtatuērunt iu
dam ſummum ſacerdotem. Facta ſunt autē
hec poſt tres annos quibus templum man
ſerat prophanatum ſm danielis preſationē
quam ante. cccc. annos et octo predixerat Et
ſolemnizauerunt. vij. diebus ſub ymbra cu
lis ſm ritum ſcenophęgic. memozes q' pau
loante in ſpelūcis ha
bitauerant. ſtatuentes Hora q' b'chabes

vt poſteri per. vij. die
es hanc renouationez
templi celebraret. Cū
Joſeph' ait. Ab illo
tempore et hacten' il
festuz iudeozum per
ogdoadem. qd' non
obeſt. quia non fuit
feſtum ex lege

lam feſtuitatem celebramus vocantes eam
lumina. eo q' pter ſpem lumen nobis religio
nis apparuit. Tunc pſtruxit iudas murū in
circūitu ciuitatis. et edificauit turres. cuſto
des in eis deputans. Sed et Bethſuram mu
nuit. vt ea p' caſtello aduerſus hoſtes vtere
tur. arcem tū pſidij nonduz obrinuit

De prelijs Jude Cap. iij.

Utro gentes fi

p ntime reparationē hieroſalem
et robur iudeoz egre ſeruantz
pſequebant eos. Quos iudas virilit' debel
labat. et percuffit idum eos plaga magna Et
pugnauit et timotheuz ducē filioz Amōn.
et fugauit eū. et vaſtauit lazer. et redijt in Ju
deam. Et gregate ſunt gentes. que erant in
galaad aduerſus iudeos. qui erant in ſini
bus eoz. Qui fugientes in theman: miſerūt
ad iudas vt ferret eis auxiliū. nūciātes q' ſe
ſtinaret timoth' eis capere locū in que ſu
gerant. Cūqz adhuc legerent eplē ſupue
runt nūcū a halilea: indicātes gregari eos
qui erāt in ptholomaidē et tyro et ſido
ne aduerſus iudeos. Ergo virobz hoſti
bus nūciatis: miſit iudas ſimonez fratrē
ſuū cū tribus milibus electoz. in ſolaciū ha
lileoꝝ. Ipe ſo cū jonatha fratre ſuo et. vij.
milibus exijt in galaaditidem: relinquēs in
iudea joſephum et azariam duces vt ſer
uarent iudeam. ſed cū nullo hoſtiū interim
bellū cōmitterent. Et venit ſimon in hal
leam. et contrite ſunt gentes ab eo. et perſecu
tus eſt eos viſqz ptholomaidē. et tulit ſpolia
eoz. et iudeos q's trahebant captiuos. et re
dijt in iudeā. iudas ſo et jonathas trans
euntes jordanē ambulauerūt viā tritū diez
p' deſertū. Et occurrerūt eis habutheiz ſuſ
ceperūt eos pacifice. et narrauerūt eis q' ac
ciderant fratribz eoz in galaaditide. et quoz
modo i munitione tenerent' comprehēſi. Ju
das ſo prius incendit boſoz ſpoliauit Et
ſurgens nocte cū diluculo veniſſz ad obſidi
onem: vidit portantes ſcalas et machinas vt
p'prehēderet munitionē. Et venit p' eos tri
b' ordibz. et inſonuit tuba. et caſtra timothei